

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Sefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2.50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9.

Za oglaš

se plačuje od četverstopne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

GORICA

Št. 1.

V Gorici, v torek dne 3. januarja 1911.

Leto XIII.

Izjalovljena pretnja

Glavna topova, katera je izstrelil dr. Gregorin za svojo zadnjo izvolitev na Krasu, sta bili znani njegovi odprti pismi v „Edinosti“: prvo na dr. Gregorčiča, drugo na našega kandidata g. Babiča. Iz naših tozadevnih člankov in iz pretrganih odgovorov „Edinostinih“ je postalo jasno, da je bila vsebina teh dveh pisem deloma izmišljena, deloma zavita, njiju objava skrajno netaktna, njiju naslova namenjena bolj kraškimi volilcem nego naslovljencema. Tako je dosegel Gregorin rekord, da ni še noben slovenski volitveni kandidat tako sam zase agitiral kot on, če tudi se „Edinost“ ni sramovala očitno lagati, da ni on (Gregorin) sam niti s prstom ganil.

O drugem odprtem pismu smo že zadnjič pisali in bomo morda še. Danes nekaj opomb k prvemu.

V pismo na dr. Gregorčiča je stavil dr. Gregorin kot agitacijsko sredstvo največ upanja, in sicer v napoved, da uloži proti „Gorici“ kazensko ovadbo. Ni vrag — si je mislil iznajdljivi g. Gustav — da bi se ta vest ne razširila med kraškimi volilci kot strela, in ravno sedaj, ko stopajo na volišče in ko goriški „klerikalci“ nimajo več časa mi odgovarjati in mojo agitacijo pobijati. Ej, kako bo to vplivalo na volilce! Moji agitatorji na Krasu bodo lahko imenitno izkriščali to žuganje s tožbo, kako lahko mi bodo pridobivali volilcev od nasprotne stranke, govoreč jim na srce. Glejte! „Gorica“ bo zdaj obsojena, ker je vse laž, kar je pisala o dr. Gregorinu. Bog ve, kake reči še pridejo na dan! Kdo ve, da ne spravi dr. Gregorin ševse „klerikalne“ poslance v „luknjo“!? Zatorej volilci, ne volite „klerikalcev“!

No, ta vol. manever se je dr. Gregorin na Krasu imenitno posrečil, v Gorici pa ne! Ponosno je vzletel kvišku z odprtim pismom na dr. Gregorčiča 8. aprila, a nizko je padel 26. novembra pri tuk. okrožnem sodišču, ki je naš list oprostilo. Značilna za dr. Gregorina je prevzetnost, ki veje iz njegovega odprtega pisma. Če tudi ni vedel, kdo je pisal inkriminirano notico v „Gorici“, vendar se je obrnil na dr. Gregorčiča, kot bi jo bil on pisal. In s ponosom je pokazal na Ljubljano, rekoč: „Dal sem že pred poldrugim letom priliko „Slovenecu“, da dokaže na kazenskem sodišču resnico enake trditve, a „Slovenec“ je nazadnje moral priznati, da se je

prepričal o nasprotnem, ter plačati kazenske stroške. Enako priložnost bo imel sedaj Vaš list „Gorica“, proti kateremu uložim kazensko ovadbo. Psujte proti meni kakor politiku, odrekujte mi zmožnost za nastopanje o javnem življenju — jaz se radi tega ne bom razburjal, a moje osebne časti se ne dotikajte; tega ne dopuščam nikomur, najmanj pa še Vam, g. dr. Anton Gregorčič!“

Ojoj! Kako pravодоšlo je g. Gustavu to „ogorčenje“ ravno v hipu, ko je iskal po Krasu glasov za svojo izvolitev! Kakor politik „psovati“ se pusti — pravi v pismu — kako se pusti, kažejo članki in notice v „Edinosti“, kjer je bil dr. Gregorčič opsovan celo za izdajico slovenskega goriškega naroda! In ker smo mi vse te lopovščine „Edinostine“ dokazali in ovrgli, smo ji sapa zaprli, in to naj bi bil dokaz, da se dr. Gregorin kot politik ne razburja! In ali se je mesto v naši notici (2. aprila), zaradi katerega nas je dr. Gregorin tožil, res dotikalo njegove osebne časti? Mi smo z njim le grajali njegovo goriško politiko, ki je povzročila Kraševcem nove stroške za brezpotrebno novo volitev. Dali smo prednost govoric: da je on (dr. Gregorin) lastnik „Edinosti“, nasproti opazki, ki jo nosi „Edinost“ na čelu: konsorcij lastnik lista „Edinost“. Da se nismo tako hudo zmotili, nam priča izjava dr. Gregorina samega pri prvi razpravi na tuk. okrajnem sodišču 14. okt.: da mu „Edinost“ dolguje preko 35.000 kron*). Mi smo torej imeli prav, izrazivši svoje začudenje: Kje da išče Gregorin razžaljenje svoje osebne časti! Rekli smo, da se nam zdi ta osebna občutljivost izviata iz trte in da se napovedani kazenski ovadbi Gregorinovi čudijo celo goriški juristi; kajti naročnina, katero prejema narodni časnik oziroma njegov lastnik, je narodni denar, nekaj narodni davek, naj ga že list vsega porablja ali naj preostaja lastniku kot čisti dobiček. Lastništvo časopisa je pa podjetništvo, ki želi od svojega podjetja, časopisa, imeti dobiček. Staviti ta dobiček v žep, ni za podjetnika nobena sramota ali nepoštenost. Pisec inkriminirane notice, ki je smatral dr. Gregorina za lastnika „Edinosti“, je torej hotel reči: G. dohtar, če nam nočete stroškov za brezpotrebno volitev

*) To niso mačkine solze! In „Edinost“ je brskala po žepih našega dr. Gregorčiča, kateri o taki posojeni vsoti niti sanjati ne more!

Stavec.

povrniti s svojimi službenimi dohodki, povrnite nam jih vsaj deloma s čistim dobičkom od „Edinosti“, kar je skoro izključno od Slovencev prispevani denar, katerega Vam nosi „Edinost“ kot gospodarsko podjetje.

„Edinost“ pa in dr. Gregorin nista bila dostopna takemu tolmačenju; kajti njima je bilo na tem, da „Kraševci“ ne zvedo — vsaj prezgodaj ne — da je bilo „razžaljenje“ dr. Gregorinu potrebno kot agitacijsko sredstvo za volitev. Zakadila sta se zato z vso silovitostjo v naš list v notici „Goričinim juristom in logikom“, v kateri sta pozabila na svojo pregovorno „solzavost“ in „stokavost“ ter uporabila ves sfrup svoje bogate zaloge bagateliziranja, smešenja, ironije, sarkazma itd. „Ti goriški juristi — se nam je rogala „Edinost“ — bodo pač le „Goričini“ juristi, toliko dobrega mnenja imamo o njih, da se bodo pa že čudili „Goričini“ juristeriji“.

Naše mnenje, da inkriminirani naš stavek ni bil žaljiv za osebno čast Gregorinovo, je hotela „Edinost“ osmešiti s tem, da se je postavila na stališče: da smo mi pisali, da se čisti dobiček „Edinosti“ ne steka v Gregorinov žep. Na podlagi tega stališča si je konstruirala nov smisel našega tolmačenja obdolženega stavka, namreč: „da naj dr. Gregorin še le krade iz narodnega žepa, da bi poravnal predbacivane mu privatne grehe!“ — In tej oslariji je pritisnila še pečat svojega svetohlinstva z vslikom: „Lepa juristerija in še lepša morala!“

Ali vsaka krivična reč se maščuje, in maščevala se je kruto tudi ta nad „Edinostjo“ in nad dr. Gregorinom. Prišel je tudi za njiju dan plačila, dan kazni. Na našo pritožbo proti razsodbi prve instance (14. okt.), pri kateri je bil naš odgovorni urednik obsojen, se je vršila 26. novembra pred tuk. okrožnim sodiščem — kakor smo sporočali v 94. števil. „Gorice“ — vzklicna razprava. Pri tej je bil naš odgovorni urednik popolnoma oproščen. S tem je bilo dr. Gregorinu prisojeno, da plača stroške.

Dočim je „Edinost“ o nam neugodni razsodbi pred prvo instanco takoj drugi dan (15. okt.) natančno sporočala in ji posvetila skoraj eno celo kolono, ni zapisala doslej o našem definitivnem oproščenju niti besedice. — Tako malo upoštevanja in spoštovanja izkazuje torej svojim čitateljem, da jih ne

smatra vrednimi niti obveščenja golega fakta! Je pač vedno istega mnenja, draga „Edinost“, namreč: občinstvo naj zve iz nje le to, kar kaže njenim prvakom. Pa poreče „Edinost“: saj je tudi „Gorica“ o razsodbi prve instance molčala! Mi: Prav naravno, ker smo uložili proti nji utok. O rezultatu druge razsodbe bi pa bili mi svoje čitatelje gotovo obvestili, če bi nam bil tudi neugoden.

Dr. Gregorin je torej s svojim „preroškim“ žuganjem v odprtem pismu na dr. Gregorčiča popolnoma pogorel. Visoko je letel, a nizko je padel. Interesantno je to, da je storil, karkoli je mogel, da bi bili pravdni stroški tem večji. — In stroške, katere je skušal nam kar največ zvišati, mora plačati zdaj on sam. Dober tek! g. dohtar Gregorin. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. To je darilo, katero je Vaša goriška politika vam samemu prisodila. — Ali doletelo Vas je še neko drugo razočaranje, da ste 26. nov. toli žalostnega pogleda zapuščali tuk. okrožno sodišče. Med razlogi okrožnega sodišča, po katerih je bil naš odgov. urednik oproščen, je tudi ta-le: Ta poziv (da naj dr. Gregorin z dobičkom „Edinosti“ povrne škodo deželi) ima bolj značaj šale, ker nikdo ne pričakuje resno, da podjetnik žrtvuje vse dobičke politiki. — To se da tolmačiti, da si je „Gorica“ dovolila z Vami malo zafrkacijo, in Vi, učen! g. dohtar, ste ji šli tako na led! Take blamaže Vam rodi goriška politika!

Dična „Edinost“ zdaj vidi, da ni „Goričina“ juristerija, kateri se je ona toli rogala, toliko napačna in smešna, ampak, da celo zmagovito triumfira nad njeno in njenih juristov juristerijo.

Kraški volilci pa naj iz te afere črpajo nauk, da nima Gregorinova goriška politika doslej pokazati nobenega uspeha, pač pa blamaže; da ni naši deželi doslej nič koristila, pač pa škodovala. Ako bi bili oni pri zadnji volitvi izvolili našega kandidata, bi zdaj ne bil dež zbor zaključen, ampak bi deloval in po složnem delovanju njih treh zastopnikov (gg. Stepančiča, Zlobca in Babiča) tudi na korist njih kraških sotrpinov.

„Edinost“ je torej ta afera zopet ob zid pritisnila in ji sapa zaprila.

„Kje so moje rožice?“

Črtica. Iz hrvaščine preložil R.

Bilo je pred dobrimi petdesetimi leti. Mali slovenski narod, ki se je bil jedva predramil iz svojega dolgotrajnega sna, se je pričel opirati na lastne noge. Od Boga poslani pesnik Prešeren je dvignil slovensko pesem, oče Bleiweis je vzbudil slovenski čut, pričela se je ustvarjati slovenska književnost, otvarjale so se čitalnice in slovenski napevi so se oglašali v gradovih in vaséh. Vzhajala je zora mučenemu, malemu slovenskemu narodu.

Pritisnila je zima in cela priroda je počivala pod težkim sneženim bremenom. Tišina veličastnih zimskih večerov je objemala vso prirodo. Ob svitu mesečine je črtalo drevje v belem snegu krepke poteze in tam od Savinje se je

dvigala lahka meglica. Ah, bila je noč, v kateri bi hotel človek pohiteti daleč, daleč, preiti tihe vasi z razsvitljenimi okni in modrim dimom, ki se počasi dviga iznad nizkih krovov, pohiteti mimo tajinstvenih gozdov, v katerih šepče vsako drevo bajno pravljico v daljini, cvetoči pomladi in sprehajati se po obširnih lokah, ki mirujejo pod belo snežno haljo in snivajo v pisanem in dišečem cvetju. Da, bil je bajni tajinstveni zimski večer, katerega tako ljubijo zlate zvezdice, kakor da bi hotele zapustiti temno-modro prostrano nebo in poljubiti one nežne bisere, ki se leskečejo v svitli mesečnini na poljani in na drevju.

Po cesti, ki se je radi nedavno padlega snega le malo razločevala izmed prostranih logov, kjer je snivala stara vrba, so drčale sani. V sanéh je sedel človek v najboljših letih, dobro zamotan

v svoj kozuh. Sani so hitele, a zvok zvoncev, katere so imeli konj okoli vratu, je odmeval v tihi zimski noči.

Vračal se je od bolnika. Ves navdušen za svet in težek zdravniški poklic se je vozil domov, uverjen, da je vnovič vršil svoj koristen poklic in občutil je, da bo njegovo znanje in spretnost bolnikom pomagalo. Ugoden občutek, ako človek ve, da je storil svojo dolžnost. Oko mu je zadovoljno gledalo v to lepo zimsko noč, ki se je kazala pred njim v vsem svojem čaru. Prirodo je ljubil z vso svojo pesniško dušo — in spomnil se je sredi zime cvetoče pomladi, ko so se logi in polja okrasili z raznobarnimi cvetjem, spomnil se je toplega poletja, ko mu je na potu v onjalo pokošena trava, spomnil se je jeni ko je gledal zadnje poljsko cvetje, ki je drhtelo iz strahu pred prvim mra-

zom. Bog vedi kako, toda ravno tedaj ob tem zimskem večeru se je spomnil nenadoma pesmi svojega prijatelja župnika Valentina Orožna. „Kje so moje rožice, pisane in bele?“

Pesem mu je bila znana, kakor da je prišla iz njegovega srca. Pesem preprosta, toda tako naravna, da je on, glasbeni veščak, večkrat premišljeval da bi ji zložil napev, ali zastonj je bil ves njegov trud. Zastonj se je trudil da bi izvršil napev, tako naroden in tako priroden, kakor so besede pesnikov. Ah, spomnil se je onih malih rožic, on, dober poznavalec prirode, spomnil se je raznobarnega poljskega cvetja, katerega je sedaj „vzela zima, mraz“. Spomnil se je vselih ptičic „nedolžnih pevčic“, ki so sedaj potihnile in se borijo v zimi za svoje življenje.

(Konec prihodnjic.)

Za varstvo planin in pospeševanje planšarstva.

Na naših planinah ležijo še mrtvi zakladi, katere dvigniti je skrajni čas. Tudi v drugih deželah so bile nekdanje razmere jednake, kakoršne so še sedaj pri nas; alj bistroumnosti deželnih uprav in hrepnenju po napredku in intenzivnemu gospodarstvu se je posrečilo drugod dvigniti planinski svet na visoko stopinjo rodovitnosti in intenzivnega gospodarskega obratovanja. Zlasti je dosegla Švica z uveljavljanjem zakonov za varstvo planin, da se je planinski svet ohranil narodnemu gospodarstvu ter povzdignil s pospeševanjem racionalnega planšarstva na visoko stopinjo.

Naše planine ne zaostajajo za švicarskimi; potemtakem bi se dali tudi pri nas doseči jednaki uspehi z uspešnim planšarskim gospodarstvom.

Tudi druge dežele kakor Solnograška, Koroška, Nižje-Avstrijska in Štajerska so začele posnemati Švico in dosegle potom zakonov na tem polju lepe uspehe.

V deželnem odboru goriškem se je o tem vže večkrat razpravljalo ter končno sklenilo z intenzivnim gospodarstvom pospešiti izboljšanje planšarskega obratovanja in posameznih planinskih pokrajin.

V to svrhu je predložil deželni odbor v zadnjem zasedanju deželnemu zboru tozadevni načrt zakona, ki pa ni prišel v razpravo, ker je bil — kakor znano — deželni zbor po prvi seji zaključen.

Ta zakon je za naše gore velike važnosti, zato ga priobčimo doslovno z namenom, da ga natanko proučijo vsi oni, ki imajo interes na planšarstvu. Kakor se je bila vnela za nov občinski red živahna razprava v našem listu, ki je končno pojasnila poslancem, kaj ljudstvo na to stran želi, tako se nadejamo in pričakujemo, da povedo oni, ki bolj natanko poznajo v naši deželi planšarstvo in se s tem pečajo, brez ovinkov in brezobzirno svoje mnenje o tem zakonskem načrtu, kajti le tem potom pridemo do postave, ki bo splošne koristi in večini vstrezala.

Zakonski načrt se glasi:

§ 1. Planina, ki obstojajo za časa, ko stopi ta zakon v veljavo, se ne smejo odtegniti svojememu značaju in namenu.

To velja tudi za planine, ki so se, izpolnjuje zakonske predpise, na novo ustanovile še le po uveljavljanju tega zakona.

Prepovedano je predelati planinska zemljišča ali del njih v drugo obdelavno vrsto, kakor je tudi prepovedano, početi ali opuščati na planini kaj takega, kar bi nasprotovalo racionalnemu kmetijskemu gospodarstvu in kar bi bilo za bodoči obstoj planine nevarno ali bi ga onemogočilo.

§ 2. Izjemoma more namestništvo dovoliti posestniku planine, da odtegne za vedno planine planšarskemu značaju, kakor tudi da predela planinski svet ali njega posamezne dele v druge obdelavne vrste, to pa le v nujnih slučajih, ali če to zahtevajo interesi javnega gospodarstva.

§ 3. Za vse občinske in vkupne planine (zadružne, sosedske i. d. planine in pašnike) mora sestaviti lastnik gospodarski načrt (planinski red) in oskrbovalni statut, ki ju mora predložiti okrajnemu političnemu oblastvu v potrditev.

Če lastnik ne zadosti tej dolžnosti v primernem roku, da napravi okrajno politična oblast gospodarski načrt in oskrbovalni statut uradoma.

§ 4. Ne samo za v § 3. omenjene, ampak tudi za planine, ki so last posameznih zasebnikov in ki se na njih izvršuje s podporo iz javnih zalogov izboljšave v svrhu, da se obvarujejo planinska tla ali, da se povzdigne plan-

šarstvo, se mora sestaviti gospodarski načrt, ki ga odobri politično oblastvo.

Za slučaj, da lastnik ne zadosti svoji dolžnosti, t. j. da ne sestavi v primernem roku gospodarskega načrta, ga da napraviti okrajno politično oblastvo uradoma.

§ 5. Gospodarski načrt mora obsegati ves dopusten pašni užitek, ki se dožene na podlagi poizvedovanj o trajnem dohodku, nadalje podrobne predpise o obsegu, kraju in o načinu uživanja. Pri občinskih in vkupnih planinah je navediti užitke posameznih upravičencev v razmerju z dopustnim skupnim užitkom. Nadalje je sprejeti v gospodarski načrt posebno določila o oskrbovanju planinskega gozda, o dopustnosti ločitve planinskega pašnika od planinskega gozda, o dopustnosti paše v gozdu, o prevažanju sena in gnoja, o potrebnih ukrepih v svrhu varstva in ohranitve planinskega sveta, kakor tudi v svrhu takega oskrbovanja planine, ki je za gospodarstvo najkoristnejše.

§ 6. Oskrbovalni statut občinskih in vkupnih planin mora obsegati podrobna določila o ustanovitvi in pravicah oskrbovalstva, o pravicah in dolžnostih uživalcev, o dopustnosti morebitnega zakupa planine, kakor tudi o morebitni ureditvi prednostnih pravic; končno mora obsegati določila, da je statut za vse pravne naslednike obvezen in da se smeta gospodarski načrt in statut premeniti le z odobritvijo pristojne oblasti.

Podrobna določila o vsebini gospodarskih načrtov in statutov se izdajo ukazoma.

§ 7. Gospodarske načrte občinskih in vkupnih planin, kakor tudi oskrbovalne statute je pregledati uradoma vsakih 10 let.

Sicer so pa podvržene vse premembe gospodarskih načrtov in statutov, kakor tudi dopolnitve le teh odobritvi pristojnega oblastva. Čim postanejo premembe in dopolnitve pravomočne, jih pridene oblast gorenjim listinam kot dodatke.

§ 8. Ako se niso sklenili posebni dogovori za časa izvršitve izboljšav na planinah, ki so se izvedle z denarno podporo iz javnih zalogov, morajo lastniki ohraniti te izboljšave v vsej dobi, ki se je v to določila ob podelitvi podpore z ozirom na nje iznos in na pomen dotičnih naprav. Ako se zakrivi zanemarjanje, ima okrajno politično oblastvo pravico izdati potrebne ukaze, da se zagotovi vzdrževanje in ako se ne izpolnijo ti ukazi, ali vsaj ne do cela, ukreniti, da se potrebna dela izvrše na račun zamudnikov.

Ako izvrši dela okrajno politično oblastvo, se iztirjajo zaostali zneski, in ako se gre za agrarske združbe, pa med deležnike porazdeljeni deleži potom politične izvršbe.

Zaostali zneski teže na dotični planini kot realno breme in imajo prednost pred hipotekarnimi tirjatvami neposredno za državnimi davki in davščinami; ako pa se drže pašnika združne obveznosti v zmislu § 23. državnega zakona z ne 30. maja 1869, drž. zak. št. 93, neposredno za temi.

§ 9. Da bosta stanje in obrat vseh planin v deželi razvidna, se mora voditi pri vsaki okrajni politični oblasti za planine dotičnega okraja planinska knjiga. Za vpisovanje v to knjigo je merodajen splošen značaj dotične zemljiščne skupine, ki jo kvalificira kot planino. Ukazoma se določi, kako se mora planinska knjiga urediti, kakor tudi, kako se ima postopati pri njenem osnovanju in njeni razvidnosti.

Vpis v planinsko knjigo je zaznamovati tudi v zemljiški knjigi.

(Konec prihodnjic.)

Dopisi.

Medana. — Razni listi so poročali, da je dobilo naše županstvo od glavar-

stva v Gradščici nalog za preskrbljenje stanovanj za vojaštvo, ki se ima vsako leto naseliti v Medani od meseca marca pa do meseca septembra. Ob enem so pisali listi tudi, da so se posestniki že pogodili glede stanovanj. Res je pa sledeče: Pred par tedni je prišel v Medano poveljnik v Gorici nastanjenega bataljona planincev. Prišel je k županu ter mu pokazal odlok kornega poveljstva v Gradcu, s katerim se določa, da se ima v Medani za goremenjeno dobo nastaniti ena stotnija planincev. Poizvedoval je, kje bi se dalo dobiti sposobno stanovanje. Županstvo je šlo koj vojaškemu odposlancu na roko in mu pokazalo nekaj poslopij, ki bi bila sposobna za nastanjenje vojaštva. Pogodba pa z dotičnimi posestniki ni bila nobena sklenjena, kar mora priti na lice mesta poprej vojaška komisija, ki se bode prepričala, da li odgovarjajo poslopja vojaškim zahtevam.

Ker bi se pa dotična pogodba napravila za deset let, začelo se je med Medanci pretresovati, ali bi morebiti ne kazalo, da bi občina sama sezidala posebno vojašnico, ali pa da bi v slučaju, da bi tega občina storiti ne hotela, Medanski posestniki to zadevo vzeli v roke ter skupno zgradili tako vojašnico.

Iz Prvačine. (Tatvina.) Najbrže da so se rihemberški tatovi preselili k nam, kajti v noči od nedelje na ponedeljek so nas obiskali. Uločili so namreč v domačo trafiko in odnesli 120 K. Seveda ni o tatovih sledu. Ugiba se marsikaj, a ve se ne prav nič gotovega. No, ako ne more goriška policija s svojim velikim policijskim aparatom zaslediti ulomilcev v Gorici, toliko manj moremo mi, ki nimamo tiste policijske prefriganosti. To je pa res čudno! Več tatvin v Gorici, več tatvin v Rihembergu, sedaj tatvina v Prvačini, o tatovih pa ni sledu. A se smejejo prefrigani zlikovci! A plačilo ne uide.

Iz Tomaja. — Uže več let zaporedoma povečujejo naše č. šolske sestre v šolskem zavodu „Elizabetišče“ božične praznike s tem, da nas vabijo v svoje uzorne šolske zavode k lepim božičnim veselicam, ki so prišle tako v navado, da se nam zde prazniki brez teh lepih veselic pomanjkljivi. Tako je bilo tudi letos. Na praznik sv. Štefana po blagoslovu smo napolnili veselično dvorano v samostanu in z nestrpnostjo smo pričakovali, kedaj nam zadone prijetni nedolžni zvoki naših ljubljenih malih. Bilo nas je v dvorani toliko, da smo se do dobra spešali. A ni nam bilo žal, kajti užitek, katerega smo imeli pri veselici, je bil popoln. Lepo, ubrano troglasno petje spremljano s harmonijem je prijetno donelo po dvorani; zlasti nekateri soprani so bili izborni.

Seveda so bile glavne točke obširnega vsporeda igre, ki so bile mojstersko izvedene. Igra „Marijin otrok“ je marsikaterega do solz ganila. Baronica Potoška (gojenka Ivana Jurca) in pa Lucija, njena hči (gojenka Porenta Ana) sta prav dobro izvršili svoji ulogi. Enako ciganka sta jako dobro posnele žensko cigansko prefriganost. Lepo je bilo. Druga igra „Na Betlehemskih poljanah“ je bila krasno izvedena. Na odru se nam je prikazala velika skupina pastirjev s starim pastirjem Ecehajelom (gojenka Jurca Ivana), katere je iznenadil angelj in jim oznanil veliko čudo, da se je rodil Odrašenik sveta. Kmalu na to se nam je nudila krasna slika: Jezušček v jasticah, zraven Marija (gojenka Omahen Marija) in Jožef (gojenka Macarol Kristina) potem cela vrsta pastirjev, visoko gori pa so gledali doli angeli in peli rajsko lepo. Krasna slika, ki nam ne pojde zlahka iz spomina.

Veselice je vsakokrat zaključilo šaljivo srečkanje.

Veselica se je ponovila dan po sv. Štefanu (katero je posetilo skoro 20 duhovnikov) in pa na novega leta dan. Vsakokrat je bila dvorana nabito polna.

Hvala č. šolskim sestram, ki so nam pripravile tri lepe popoldneve.

To pot smo si ogledali tudi uredbo šolskih zavodov. Reči moramo, da je zavod uzoren, vsega priporočila in zaupanja vreden. Učne moči izborne, vodstvo (č. sestra Beatrika, prednica) mojstersko, snaga zasluži prvi red. Zavod je prepoln šolskih otrok s cele dežele. Mnogo jih je tudi iz Trsta, in celo Lahi dajejo deklice v ta slovenski zavod.

Ogledali smo si tudi „Gospodinjso šolo“, ki je prepotrebna za naše gospodinjce. Sem naj pridejo pogledat nekatere naše gospodinjce, kaj zmore pridnost, čednost, ubogljivost in take-le lepe lastnosti. Posestniki, ki zmorete žrtvovati malo svojo za svoja dekleta, le sem ž njimi. Se ne bodete kesali, ne vi ne vaše hčere.

Č. šolskim sestram moremo le čestitati na krasnih vspehih njih nesebičnega delovanja v blagor človeštva.

Politični pregled.

Blenerth sestavi ministerstvo.

Nedeljska „Wiener Zeitung“ je priobčila cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim poverja cesar sestavo novega kabineta baronu Bienerthu.

Novo Bienerthovo ministerstvo.

Bienerth sedaj samo čaka na formalni zaključek češkonemških pravnih pogajanj v Pragi. Ako bo uspeh pogajanj količkaj ugoden, o čemur skoro ni dvomiti, potem dobimo ministerstvo z močno parlamentarnim značajem, če bi se pa pogajanja v Pragi neugodno izvršila, tedaj dobimo uradniško ministerstvo. Ako se v Pragi češkonemške konference neugodno izvrše, tedaj bo to imelo seve vpliv tudi na parlamentarne razmere, ker bodo Čehi ostali v ostri opoziciji in jih bodo pri tem podpirali Jugoslovani.

Skupni proračunski provizorij.

Cesar je potrdil skupni proračunski provizorij, ki sta ga vsprejeli avstrijska in ogrska delegacija.

Spremembe na graškem namestništvu.

Dunajska „Zeit“ zopet poroča, da postane minister za notranje stvari baron Haerdtl štajerski namestnik, o sedanjem štajerskem namestniku grofu Clary-ju pa poročajo, da postane generalni intendant dvornih gledališč na Dunaju.

Domače in razne vesti.

Ljudsko štetje. — Ljudsko štetje se je vršilo in se še vrši te dni v Gorici v znamenju največjih pristranosti in neredov. Je vse polno slovenskih hišnih posestnikov, ki niso dobili popisovalnih pol, je prav mnogo takih hišnih posestnikov, ki so dobili sicer popisovalne pole, a brez naznanilnic, ki imajo zapopasti najvažnejše podatke za ljudsko štetje in za narodnost mestnega prebivalstva. Premnogo laških hišnih gospodarjev ni vročilo slovenskim strankam, stanujočim v njih hišah, naznanilnic. Opozarjamo vse te stranke in vse slovenske hišne posestnike, katerim niso bile v redu vročene tiskovine za ljudsko štetje, da se priglase pri odboru za ljudsko štetje, ki bode znal poskrbeti, da se pride v okom vsem tem laškim lumparijam.

Sodalitas SS. Cordis Jesu za mestne duhovne bo imela svoj shod dne 5. t. m. ob 5. popoldne v navadnih prostorih.

Sv. Trije Kralji se vrnejo. — Opozarjamo slavno občinstvo na veselico, ki bo v petek ob 4. in pol pop. v dvorani „Central“. Ponovi se točka: „Razglašenje Gospodovo“, ki je lepo domače delo.

Vabilo k veselici. „Slovenskega Sirotišča“ ki se bo ponavljala na praznik sv. Treh Kraljev 6. jan. ob 4. in pol pop. v veliki dvorani „Central“. Vspored: 1. „Ave Maria“. A. Foerster. Troglasen ženski zbor se spremljevanjem